

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

Nie prowadź
bez przerwy

ABC KIEROWCY

TRANSPORTU

DROGOWEGO

www.pip.gov.pl

WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE I BADANIA LEKARSKIE

Kierowca, aby podjąć pracę zawodową w transporcie drogowym, oprócz posiadania odpowiedniej kategorii prawa jazdy, musi odbyć kurs kwalifikacyjny. Kurs ukierunkowany jest albo na przewóz rzeczy, albo na przewóz osób. W zależności od rodzaju przewozów, jakie będzie wykonywał, kierowca powinien wybrać odpowiedni dla siebie kurs.

Pierwszy kurs dla kierowców nazywany jest „**kwalifikacją wstępną**”. Każdy kierowca musi go ukończyć przed podjęciem pracy zawodowej. Obejmuje on wiedzę teoretyczną, dotyczącą wszystkich wymagań w zakresie wykonywania pracy w transporcie drogowym, jak również umiejętności praktyczne, zdobywane podczas jazd na torze lub symulatorze.

Po zdaniu egzaminu i otrzymaniu zaświadczenia o ukończeniu kursu, kierowca musi **raz na 5 lat** (ewentualnie w częściach co rok) odbywać kursy okresowe, przypominające materiał kursu.

Kursy okresowe powinny obejmować również wiedzę o nowych i zmienionych przepisach w zakresie transportu drogowego.

WAŻNE! Koszty kursu może, ale nie musi pokrywać pracodawca.

Jednocześnie z kursem kwalifikacyjnym kierowca ma obowiązek wykonać badania lekarskie (w tym również badania psychologiczne).

WAŻNE! Koszty badań lekarskich pokrywa zawsze pracodawca.

Kurs kwalifikacyjny, jak i badania lekarskie **ważne są 5 lat**. Ze względu na stan zdrowia kierowcy lekarz może określić ważność badań na okres krótszy niż 5 lat. Po 50. roku życia badania lekarskie zachowują ważność przez okres 2,5 roku.

Kierowca może przenieść badania lekarskie z jednej firmy do drugiej. Należy pamiętać, że w takiej sytuacji pracodawca ma obowiązek wydać zaświadczenie lekarskie kierowcy, z którym ustaje zatrudnienie.

PODRÓŻ SŁUŻBOWA

Z aktualnie obowiązujących przepisów wynika, że praca kierowcy to nieustanna podróż służbowa. Po przyjęciu przez Unię Europejską tzw. „**Pakietu mobilności**” charakter pracy kierowcy ulegnie zmianie. Nowe przepisy mogą wejść w życie już nawet w 2020 roku.

Obecnie kierowca jest w podróży służbowej od momentu wyjazdu z miejscowości, z której rusza w trasę w celu wykonania zadania transportowego. W związku z tym faktem przysługują mu należności wynikające z podróży służbowej. Należności te można podzielić na diety oraz na zwrot kosztów dotyczących:

- 1) przejazdów,
- 2) dojazdów środkami komunikacji miejscowej,
- 3) noclegów,
- 4) innych niezbędnych udokumentowanych wydatków.

Rozporządzenie, dotyczące podróży służbowych zostało napisane z myślą o pracownikach sfery budżetowej. Kodeks pracy odsyła jednak pracodawcę do tego przepisu w przypadku, jeżeli w zakładzie nie zostały ustalone odrębne zasady wypłacania świadczeń z tytułu podróży służbowej. Dlatego też należy najpierw sprawdzić przepisy zakładowe (tj. regulamin wynagradzania, względnie umowę o pracę), a dopiero potem sięgać do regulacji prawnej wynikającej z rozporządzenia.

Przepis o podróżach służbowych stanowi poziom minimalny świadczeń, dlatego też pracodawca nie może ustalić gorszych warunków. Poziom minimalny jest jednak dla każdej podróży służbowej ograniczony poziomem podróży krajowej. Oznacza to, że **obecna minimalna dieta dla kierowcy wynosi 30 zł** – niezależnie czy praca jest wykonywana w kraju, czy za granicą.

CZAS PRACY I NORMY PROWADZENIA POJAZDU

W pracy kierowcy ważne są normy pracy, określone z jednej strony normami prowadzenia pojazdu, a z drugiej czasem pracy.

Okresy aktywności kierowcy za kierownicą są rejestrowane przez tachograf, dlatego ważne jest prawidłowe rejestrowanie aktywności innych niż jazda. W czasie przerw w jeździe do tachografu nie dociera informacja czy kierowca pracuje, czy odpoczywa, więc jedynie odpowiednia rejestracja pozwoli na właściwe wyliczenie należnych świadczeń pieniężnych.

Normy maksymalne prowadzenia pojazdu

- **Jazda ciągła** – 4,5 godziny (potem musi nastąpić przerwa 45-minutowa, ewentualnie 15 + 30 minut).
- **Jazda dzienna** – 9 godzin a dwa razy w tygodniu 10 godzin.
- **Jazda tygodniowa** – 56 godzin.
- **Jazda dwutygodniowa** – 90 godzin.

Odpoczynki dobowe i tygodniowe

- **Dobowy** (według Rozporządzenia 561/06):
 - **regularny** – 11 godzin lub 3 + 9 godzin,
 - **skrócony** – 9 godzin – maksymalnie 3 x pomiędzy odpoczynkami tygodniowymi.
- **Tygodniowy** (według Rozporządzenia 561/06):
 - **regularny** – 45 godzin,
 - **skrócony** – 24 godziny.

CZAS PRACY I NORMY PROWADZENIA POJAZDU

Według ustawy o czasie pracy kierowcy (wszyscy kierowcy niepodlegający pod Rozporządzenie 561/06) powinni otrzymać:

- **odpoczynek dobowy** – 11 godzin.
- **odpoczynek tygodniowy** – 35 godzin.

Normy czasu pracy

- **Tygodniowy czas pracy** – maksymalnie 60 godzin.
- **Średniotygodniowy czas pracy w okresie rozliczeniowym** – maksymalnie 48 godzin.

Ograniczenie pracy w nocy – w przypadku pracy w wybranych 4 godzinach w nocy (z okresu od 24.00 do 7.00), czas pracy nie może przekroczyć **10 godzin**.

WAŻNE! Do norm czasu pracy zaliczamy tylko okresy wliczane do czasu pracy. Nie dodajemy okresów dyżurów, czyli np. jazdy jako drugi kierowca w załodze czy przerw w prowadzeniu pojazdu (minimum 45 minut).

Kierowca, który podlega przepisom Rozporządzenia 561/06 ma bardziej elastyczne możliwości odpoczynków dobowych oraz tygodniowych.

DYŻURY W PRACY KIEROWCY

Pracę kierowcy zupełnie inaczej rozlicza się niż jakikolwiek inny zawód. W pracy kierowcy czas pracy **to nie jest** okres od rozpoczęcia do zakończenia pracy. Praca kierowcy składa się z naprzemiennie następujących **okresów pracy i dyżurów**.

W pracy kierowcy istnieje kilka rodzajów dyżuru. Najczęściej występujące dyżury to:

- jazda jako drugi kierowca w załodze,
- wymagane przerwy w prowadzeniu pojazdu,
- oczekiwanie na załadunki/rozładunki, jeżeli znany jest czas załadunku/rozładunku.

W sytuacji jazdy jako drugi kierowca (w załodze) kierowca ma naprzemiennie czas pracy, wynikający z prowadzenia pojazdu oraz czas dyżuru w okresie nieprowadzenia pojazdu. Efektem takiej pracy jest często porównywalna ilość czasu pracy i dyżuru.

Dyżur nie jest czasem pracy, ale musi być rozliczony czasem wolnym lub świadczeniem pieniężnym.

WAŻNE! Do norm czasu pracy nie zaliczamy dyżurów.

URLOPY

Kierowca, tak jak każdy pracownik ma prawo do urlopu wypoczynkowego. Wymiar urlopu **wynosi 20 lub 26 dni**. Wyższy wymiar urlopu przysługuje po 10 latach pracy (wliczając do tego odpowiednie okresy nauki, pobierania zasiłku dla bezrobotnych i inne okresy).

Urlop wypoczynkowy powinien być udzielany według określonego planu. W przypadku braku planu pracodawca ustala z pracownikiem termin wykorzystania urlopu. Należy jednak pamiętać, że ostatecznie to pracodawca decyduje, kiedy urlop zostanie udzielony.

Wielu kierowców wykorzystuje urlopy wypoczynkowe w okresach przebywania w Polsce, pomiędzy kolejnymi wyjazdami za granicę. Przepisy wewnątrzzakładowe regulują, w jaki sposób kierowca jest informowany o fakcie udzielenia urlopu wypoczynkowego, jeżeli nie był tworzony plan urlopów w firmie.

Ostatecznie fakt wykorzystania urlopu wypoczynkowego powinien być odzwierciedlony w ewidencji czasu pracy i tam należy sprawdzić, czy na dany okres był udzielony urlop wypoczynkowy.

UPRAWNIENIA I OBOWIĄZKI

Prawo pracy reguluje zarówno prawa jak i obowiązki pracownika oraz pracodawcy.

Do podstawowych praw pracownika należy zaliczyć **prawo do otrzymania wynagrodzenia za wykonaną pracę**. Prawo to jest niezbywalne i pracownik nie może zrzec się wynagrodzenia.

Kolejnym istotnym uprawnieniem jest **prawo do szeroko pojętego wypoczynku**. Realizowane poprzez odpoczynki dobowe i tygodniowe, ale również przez prawo do urlopu. Wypoczynek w okresie urlopu ma zapewnić pracownikowi siły do dalszej pracy. Choć wykonywanie pracy w innej firmie w okresie urlopu nie jest zakazane, to należy pamiętać, że takie postępowanie może doprowadzić do nadmiernego przemęczenia i braku możliwości zregenerowania organizmu.

Pracodawca ma również obowiązek skierować pracownika **na badania lekarskie**, a pracownik musi je bezwzględnie wykonać.

Obowiązkiem pracodawcy jest też zapewnienie pracownikowi **szkolenia w zakresie bhp**. Pracownik natomiast musi odbyć to szkolenie, aby zdobyć niezbędną wiedzę o wszystkich istniejących zagrożeniach występujących przy wykonywaniu pracy.